

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAZDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁSŤ STRANÁCH.

Predplatná cena:

Na celý rok --- 4 koruny — hal.
 Na pol roka --- 2 " — "
 Na štvrt roka --- 1 " 20 "

Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník.

Majiteľ a vydavateľ:

JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo:

Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
 sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
 ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
 nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Budme spravodliví.

Nemožno bez slova nechať všetky tie urážky, ktorých účastní bývame obzvláštne my katolícki kňazi ľudu slovenského.

Je to ozaj už veľmi mnoho, čo takzvané «Ľudové Noviny» neobmedzene, bez rozdielu, kydajú na všetkých katolíckych kňazov, ktorí s nimi nedržíme.

Mojim veriacim som ja preto už hneď z po-

čiatku predpovedal, že lepšieho citu kňazi, ktorí po tých výsledkoch, «Ľudovými Novinami» zapríčinených, ešte pri národnostnej strane ostávajú, dlho tam nebudú; slová moje som zvlášť osobne vzťahoval na p. dr. Jehličku, ktorého ešte zo semeníša znám, jakožto duchom cirkevným nadehnutého.

Beriem si smelosť ešte i o pánu Martinovi Kollárovi to povedať, že i on opustí tú stranu, ktorá cirkev, biskupov a kňazov jednostajne na-

páda; ja totiž držím pána Kollára za človeka vážnejšieho.

Bo veď či môže kňaz svedomitý, bárs ako zaujatý za svoj rod, smerom «Ludových Novín» označeným pokračovať? Či to môže niekto žiadať, aby sa kňaz, vodca ľudu, dľa takých ľudí riadil, ktorí sú vstave statočného duchovného otca, bárs ho ešte ani nepoznajú, jako najväčšieho zlodēja nabíť? Kto to spôsobil? Dokiaľ «niport», ako kresťanskú ľudovú stranu nazývajú národnári, viedol ľud, nikdy nebol takého zlého ducha. Moji farníci sa zhrozili nad ohavným pádom v Zohore, ani to uveriť nechceli, že by ľud bol tak zdivočený.

«Ludové Noviny» opovažujú sa napádať nás kňazov všetkých preto, lebo s nimi nedržíme. Nikto nám to za zle mať nemôže, že s nimi nedržíme, veď aj sami veriaci, čo sú múdrejší a vážnejší a nie sú ešte zhubení a suroví, sami zapovrhujú jednanie a pokračovanie «Ludových Novín» a jejich priržencov. Nahliadne to aj každý, že noviny, ktoré chválospevami oslavujú také veci, ako že Lúčania nedajú deti krstíť, zomrelých cirkevnými obradmi pochovávať, chorých sv. sviatosťami zaopatovať — miesto toho, čo by ľudu vysvetlili, že takéto skutky a keď by akokolvek bolo, nikdy sa páchať nesmujú — zaslúžia opravde, aby každá katolícka rodina dvere im otvorila a ich neprijala.

Čo tu prítomne uverejňujem, robím to bez toho, že bych napádal a vypisujem len z «Ludových Novín».

O nás, kňazoch ľudu slovenského, tak vypisujú «Ludové Noviny», ako by naša najmenšia starosť väčšia bola, než s ľuďom slovenským sa zaoberať.

Keď sa však len na našom vidieku rozhlídnem, abych sa presvedčil, či je tomu tak alebo nie, to hneď, ako niekdy ohnivý stĺp židom, svieti do očí všetkým kňazom ako i veriacim láska k Bohu a k ľudu veľactného pána dekana a farára lopašovského *Ferdinanda Sándorfho*. Jestli volakto pracuje a pracoval za dobrobyt ľudu; jestli volakto *trpel a platil* za obranu ľudu svojho, jestli volakto pri každej príležitosti použil dôkazy dať tejto svojej lásky, vyznať to musí celé okolie a každý človek nepredpojatý, že to nikto iný nenie, ako pán dekan lopašovský. A «Ludové Noviny», ako aj «Slov. Týždenník»

napádaly ho ako nepriateľa ľudu slovenského. Kdekoľvek pohliadnem po celom okolí vidím založené spolky k pozdvihnutiu blahobytu ľudu. Takéto kresťanské spolky majú: Lopašov, Bohunice, Chtelnice, Nahač, Dolná Krupa, Dolné Dubové, Kostolany, Lančary. Založenie týchto spolkov je práca toho neunaveného muža, o ktorom «Ludové Noviny» hovoria, že je on nepriateľom ľudu; udržiavanie a riadenie jejich je z väčšej strany dielom toho niportského kňazstva, ktoré sa o ľud zhola nič nestará a ho len zdiera.

Smele môžem preto vyzvať každého, aby mi na vidieku pod Karpatmi ukázal takého horlivého «niportského» kňaza, ktorý pri mnohých povinnosťach jeho — aké nielen z dominusvo-biskumu pozostávajú, ako to «Ludové Noviny» posmešne píšú — hmotne nepodporuje ľud so spolkami, kruhami, výminečne snáď len niekoľko starých pánov, ktorí si už dávno penziu zaslúžili.

Ja aspoň neznám takého, všetci tí «niportskí» kňazi stoja na čele kresťansko-sociálnych pohybov ako vodcovia a riaditelia.

Buďme teda spravodliví a obviňujme len toho, kto si toho zaslúži.

Ešte ako klerik pohoršoval som sa často nad rečami, ktoré som slyšal z úst starších bratov oltárnych, keď spomínali, že ťažká vec je zaoberať sa s ľuďom, že je to ťažká vec ľud k niečomu i tomu najlepšiemu priviesť, najmä keď hmotné obete treba požadovať zo stránky ľudu. Tieto slová však prítomne už úplne pochopujem, veď stojím sám u prostred ľudu a horím tou najvrejšou túžbou, nielen v duševných, lež aj v hmotných veciach byť mu na pomoci.

Ťažko však, veľmi ťažko to ide. Ľud viacej verí židovskému krčmárovi, než svojmu kňazovi, zvlášte v tejto dobe, keď «Ludové Noviny» ako pokračovanie «Katolíckych Novín», takmer v každom čísle verejne ľudu ohlasujú, aby kňazom neveril.

Spolky vyvíňujú sa ťažko, bo vzdor pochvalám príležitostne i v novinách uverejňovaným, uskutočňuje sa príslovie: «Nenie všetko zlato, čo sa bliští».

Snáď nemáme dost príkladov a skúseností v tejto veci?

V *Jaslovcách*, chýrnej to obci národnostnej, duchovného svojho oslovili farníci, aby im za-

ložil spolok. Pán duchovný založil im úverkový spolok. Oni ale chceli mať aj potravný spolok. Pán duchovný nebol od toho, avšak bez próby nechcel sa pustiť do tejto veci. Ustanovil preto jedného kresťanského sklepníka na svoju ruku, aby ho ľudia podporovali a s tým dokázali, či sú súci k spolkovému životu. I čo sa stalo? Ľudia behali a bežia ku židom, kresťana ale obchádzajú. Úverkový spolok ale, ktorý pri zodpovednej podpore ľudu mohol by bol vyrobiť už viacej tisíc korún k dobrému obyvateľstvu, pomerne slabo stojí.

V *Lopašove*, kde následkom založenia kresťanského spolku už ani žida niet, povďační Slováci lopašovskí kupujú u židov v Chtelnici.

V *Katlovcách*, kde duchovný je opravdovým otcom svojim farníkom, títo spojili sa s notárom a zapierajú svojmu farárovi starodávnu príslušnosť, hoc to pátričnú obec už vyše 400 korún koštovalo.

V *Chtelnici* obstaral duchovný nový a krásny organ pre chrám chtelnický. Pri posviacke istý národnár tam prítomný, za unovanie poctivého duchovného poďakoval sa tymito radostnými slovami: «Veď nenie všetko dobré, čo je nové, škoda starého». Volakto na to dobre poznamenal, veď aj to nenie všetko múdre, čo vy hovoríte.

Na *Dobrej Vode* je spolok «mliečiareň», tento tiež založil «niportský» duchovný. A ľud? Od tejto dobrej veci, práve len k prospechu obyvateľstva tejto obce založenej, vzdor sv. missiam a iným dobrodeniam — aké požíva — bočí, priam len aby sa protivil farárovi.

Nenie učedelník nad majstrom. My nežiadame povďačnosť, lásku alebo pochvalu ľudskú. Len spravедliví sme chceli byť, keď sme poukázali na to, kde je z väčšej stránky vina, že ľud je «zanedbaný» a že toho nie najposlednejšou príčinou je tiež huckanie ľudu proti svojim kňazom, ako to činia «Ludové Noviny».

Po *tolkých nápadoch nespravodlivých a tak nešlachetnom jednaní ani na okamženie nemôžeme sa pripojiť k národnárom v takom zmysle, ako si to «Ludové Noviny» žiadajú.*

Farár blavský.

Zadovažujte predplatiteľov pre

«Kreštan-a»!

Čo je socialdemokracia?

(Pokračovanie.)

Čo držia socialdemokrati za najlepšiu zbraň oproti viere?

«Oproti viere najlepšia zbraň je škola. Zoštátniť školy, zabrániť v nich vyučovanie náboženstva a prinútiť každé dieťa, aby navštevovalo školy bez náboženstva. Zakázať náboženské školy a zabrániť v školách vyučovanie náboženstva je tiež programom socialdemokracie. V štátnej alebo v obecnej škole neslobodno vyučovať náboženstvo. S náboženstvom preplniť dušu dieťaťa je veľká chyba». (Takto zmýšľajú o náboženstve socialdemokrati. Teda socialistický štát udržia len neznabohovia. Cieľ tejto divej spoločnosti prevedú ničomníci horší ako niekdajší pohania. Áno, lebo len neznaboh je vstave kmíniť, zbíjať, vraždiť a divokosti páchať.) «Viera je osobná vec», vreštia červenáci, ale len preto, aby nezkúsených ňou pomýlili a k sebe privábili. Viera je osobná vec, to tolko znamená, nás do toho nič, či veríš voľačo, či nie. Ale aj toto je klamstvo, lebo od toho, kto je v ich spoločnosti, určite žiadajú, aby sa odtrhol od kresťanstva. «Vynechajte vieru z celej hračky», nakladajú hlavní kolompoši krivonosným apoštolom, lebo «keď raz nastane socialistický štát, ľahký poriadok spravíme potom s vierou». Marx, hlavný socialista hovorí, jaknáhle socialdemokracia prevezme panovanie nad svetom, katolícka viera dávno bude patriť medzi bájky». Liebknecht vraví: «Povinnosťou našou je s celou oddanosťou pracovať na vykorenení viery a nikto nenie hoden na meno socialdemokrata, kto nenie neznabohom a kto nerozširuje neznabožstvo. My držíme Boha za útočisko hlúposti, on je najväčším zlým v našich očiach, preto sme mu vykázali vojnu. Hlúpym najväčšou pevnosťou je viera. Socializmus zmetie z cesty katolicizmus, lebo to je pôvod hlúposti a všetkého zlého. Opravdovým socialistom je len ten, ktorý tu na zemi chce žiť slobodne, ako sa to na človeka patrí a ani za mak nemyslí na nebe. Človečenstvo nemá čo čakať od katolíctva, lebo celá jeho minulosť nenie ine, ako tyranstvo a pretvarovanie. Využitkovanie zaostalosti ľudstva. Čo sa dosiaľ nikomu nepodarilo, aby moc kňazov na pazder pomrvil a s tým oslobodil človečenstvo od hamovníkov pokroku, to podarí sa socialdemokracii. Naša je zem, nebo prepustíme kňazom. Keď raz nebude Boha, prestane aj zemská vážnosť, po čom v politike panovať bude republikánstvo, v hospodárstve socializmus, miesto viery však neznabožstvo». (Z tohoto vidno, že socialdemokratickí vodcovia od každého prirvzenca žiadajú, aby zaprel Boha a kresťanstvo,

v ktorom sa zrodil a ktoré otcovia jeho vyznávali. Nuž ale kto je ten oplán, kto by zanechal vieru Boha živého k vôli niekoľko socialdemokratickým buričom? Kto uverí, že Bebeľ, Bokányi, Weltner a iní židáci spasia robotníkov a nie Boh? Kto od Boha odvádza ľudí a núti k nevere, ten ženie ľud do večnej a časnej zkaždy a hoden je trestu. Dolu s bežbožnou socialdemokraciou.)

Socialdemokracia a stav manželský.

«Robotníci môžu viazať manželstvo na právu a majú právo v takomto aj žiť. Ženská, ktorá vládne so samostatným hospodárstvom, to jest v hmotnom ohľade rovnaká je k mužskému, má právo voliť si muža. U robotníkov je to zriedkavý pád, že by ženská za toho mužského šla, s ktorým žila, lež obyčajne vyvolí si za muža druhého, alebo tretieho vtedy, keď má výhlady na pôrod. — Slobodu manželov žiaden zákon nemôže ukrátiť, pokiaľ manželstvo je ich osobnou vecou a len dotedy sú viazaní jedon ku druhému, do kedy sami chcú. Rozlúčia sa, kedy sa im páči. Žiaden zväzok a rozlúčenie — týkajúce sa stavu manželského — nezodpovie tomu duchu osvety, ktorú ohlasuje socialdemokracia. Manželia nemajú ten cieľ, aby zputnani boli jeden k druhému. Nech sú svoji bez prekážky tí, ktorí sa milujú a nech sa rozlúčia čím skôr tí, u ktorých chybuje láska. My neprivlastňujeme žiaden význam tým hokus-pokusom, s ktorými kňazi spájajú manželov. V socialistickej štáte panovať bude slobodná láska, t. j. všetky ženské prináležať budú všetkým mužským. Nie len chlapi budú sebe družky voliť, ale aj ženy chlapov. Materstvo nebude im robiť starosť, lebo deti štát bude vychovávať v ústavoch ku tomu cieľu zariadených». (Hľa, mravy socialdemokratov o manželstve. Najhnusnejšie przenie a najväčšia nemravnosť, akej páru nebolo ani v Sodome a Gomore. Teda ženy nebudú manželky a matky, len flandry. Deti nebudú mať rodičov, lebo jaknáhle sa narodí, odnesú ich do štátnych opatrovní.

Čo vyrastie potom z takýchto vlčienec? Veď aj zvierence s materinnou láskou opatrujú svoje mladé, socialdemokracia aj tohoto citu pozbaví ženy.

Veru potupný zástoj im vyznačila, preto by mali ženy najlepšie bojovať oproti bezbožnej socialdemokracii. Dolu s ňou!

(Pokračovanie nasleduje.)

Kreštania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!!

POLITICKÉ CHÝRY.

Príkladné účinkovanie vyslanca kresťanskej ľudovej strany.

Od obcí *Szorocsány* a *Kishely* v stolici šarišskej pýtali za vystavenie školy 21 tisíc korún. Otázočné obce protivily sa túto požiadavku vyplatit a dali vec na právo na tom základe, že ten protokoll, ktorý oni podpísaly tak im bol prečítaný, že sú nenie povinné znášať útraty za vystavenie školy. Súd odsúdil však obce ku vyplateniu týchto útrat. Tu sa zaujal za svojich voličov vyslanec kresťanskej ľudovej strany pán dr. *Michal Artim* a jeho namáhaniu podarilo sa previesť, že tých 21 tisíc korún za vystavenie školy ministerstvo vyplatí. *Takto účinkujú vyslancovia kresťanskej ľudovej strany v záujme úboheho ľudu.*

Lepšie pozdejšie, ako nikdy.

Národnarsky vyslanec krajinský pán Milan Hodža ešte minulého mesiaca podal v sneme návrh, aby snem nedôveru vyslovil podpredsedovi snemovne pánu Štefanovi Rakovszkymu. Predseda snemovne odôvodnenie tohto návrhu určil — ako si to p. Hodža žiadal — na deň 22. apríla. Prišlo 22. apríla a prišiel aj p. Hodža zo štátneho sanatoria vo Vacove rovno ku predsedovi snemu a odvolal svoj návrh, ktorý i tak žiadneho základu nemal. Lapil sa teda lepšieho rozumu alebo sa bál blamáže.

Skyčák nenie klerikálom.

Kto to ešte nevedel, ten sa o tom presvedčiť môže z tej chýrnej reči, ktorú Fero Skyčák povedal na krajinskom sneme dňa 8. apríla. V denniku snemovne stojí tu na strane 24. doslovne: «Ja vám neurobím tú radosť, aby som povedal, že sa pripojujem ku mienke pána vyslanca Molnára. *Ja si jeho výpoveď neosvojujem, bo si ja ducha kresťanského trochu ináč vykladám. Ja som nenie klerikálom, lež áno, ja som katolíckeho náboženstva*». Nad týmto osvedčením Fera Skyčáka nech ráči v prvom rade rozmýšľať velebné duchovenstvo jeho okresu volebného a potom príležitostne podľa toho aj jednáť.

Porada kresťanskej ľudovej strany.

Vo stredu dňa 16. apríla držala poradu kresťanská ľudová strana snemová. Porade predsedal Štefan Ra-

kovszky, podpredseda snemovne a strany v prítomnosti skoro všetkých vyslancov krajinských kresťanskej ľudovej strany. Pa porade pojednávajú sa rozličné vnútorné záležitosti. — Mikuláš Griger, školský dozorca (Baňská Bystrica) prijatý je medzi vonkajších členov kresťanskej ľudovej strany.

Náhradná voľba pezinská.

Dľa hodnovernej zprávy jednotlivé obce nasledovne hlasovali dňa 3. apríla pri náhradnej voľbe pezinskej:

	Dömötör. Ivánka.	
Bazin...	129	90
Ligetfalu ...	58	—
Szentgyörgy ...	76	94
Halmos ...	7	22
Dubova ...	2	42
Vistuk ...	14	43
Récese ...	262	87
Cseszte ...	29	52
Czajla ...	15	22
Csukárd ...	11	13
Terling ...	—	19
Grinád ...	45	56
Limbach ...	78	3
Hosszufalu ...	19	21
Ottovölgy ...	11	48
Pudmericz ...	48	15
Pila ...	2	—
Fenyves ...	14	24
Istvánfalu ...	25	16
Báhony ...	10	22
Gocznód ...	2	17
Felső-Diós ...	26	25
Alsó-Diós ...	26	28
Modor ...	74	252

Spolu 983 1011

Väčšina národnárskeho kandidáta 28 hlasov.

KRAJINSKÝ SNEM.

15. apríla.

Pojednávanie zákonnej predlohy o sriadení platov neštátnych učiteľov zakončené bolo vo všeobecnosti v sobotu dňa 13. apríla. Na dnešnom zasadnutí, ktové zahájil predseda Julius Justh, o 10. hodine povedal najprv ako referent záverečnú reč *Ondrej Vertán*. Reflektoval na námietky tých vyslancov, ktorí sa vyslovili proti zákonnej predlohe. Z reči referenta vidieť bolo, že je celkom nezbehlý v školských záležitostiach katolíkov, bo by ináč nebol mohol tvrdiť, že kresťanská výchova ľudu začala sa len s reformáciou. Proti tomuto bezzákladnému vývodu ohlásili sa hneď vyslancovia kresťanskej ľudovej strany.

V druhej čiastke reči vyhodil na oči vyslancom národnostnej strany, že bojujú proti záujmom svojich vlastných učiteľov. Keby sa národnostných učiteľov pýtali, či chcú polepšenie platu dľa tejto predlohy, zaiste by odpovedali, že áno a odsúdili by pokračovanie národnostných vyslancov. Keď konečne spomenul, že táto predloha nemá ten cieľ, aby urážala autonómie cirkvi, odporúčal ju ku prijatiu.

Po referentovi držali záverečné reči národnostní vyslanci *Michal Polit* a *Ladislav Goldis*, s čím zakončené bolo zasadnutie.

16. apríla.

Predseda snemovne Julius Justh o 10. hodine zahájil zasadnutie. Na dennom poriadku byly záverečné reči vyslancov, ktorí pri pojednávaní zákonnej predlohy o sriadení platov neštátnych učiteľov podali rezolučné návrhy.

Teodor Mihályi opakoval v záverečnej reči tie námietky, ktoré proti predlohe predniesol pri podaní rezolučného návrhu.

Franc Skyčák zaoberal sa v záverečnom slove s rečou ministra výučby, o ktorej povedal, že je ona iba kopa prázdnych sofizmov. **Len to je pravda, čo on (Skyčák) hovorí.** (Hlučný smiech.) *Slováci majú svätých prvého, druhého a tretieho radu.* (Smiech.) Títo ...

Predseda: To nepatrí sem, napomínam aj rečníka, aby sa držal predmetu, bo mu ináč odnímam slovo. (Schvalovanie.)

Franc Skyčák: V reči jeho vedú ho iba záujmy vlasti a preto neprijme túto predlohu.

Povedal ešte záverečnú reč *Aurel Vlad*, počom predseda zatvoril debatu a nasledovalo hlasovanie nad zákonnou predlohou vo všeobecnosti.

Snemovňa prijala zákonnú predlohu vo všeobecnosti ako základ pojednávania v čiastkach a odmrštila rezolučné návrhy vyslancov: *Polita*, *Goldisa*, *Vajdu*, *Vlada*, *Mihályiho* a *Skyčáka*.

Pojednávanie predlohy v čiastkach.

Pri položke titulu predlohy prosil o slovo

Ján Molnár. S dovolením snemovne vyslovil sa rečník odchylne od titulu predlohy, že dôvody jeho zásadné, ktoré v poslednej reči predniesol, tak jednotliví vyslanci, ako aj istá čiastka tlače neporozumeli skutočnosti zodpovedne. Podvrátil ďalej, na základe dejepisu nepravdivé návaly referenta *Vertána*, ktorý to tvrdil, že cirkev katolícka hneď od počiatku ako všade, tak aj v našej vlasti krem modlitby a náboženstva nevyučovala ľud aj v iných vedách bežných. Dokázal nepodvratne, že od cirkve ako udržiavateľky svojich škôl, za poskytnutú jej akúkoľvek podporu nemá práva štát žiadať, aby sa zriekla bárs akých zásad alebo právnych nárokov.

Prejdúc ku čiastočnému pojednávaniu predlohy, povedal rečník: v titule čítam «konfesionálna» (škola). Slovo toto povstalo roku 1868. pri zavedení školského zákona a označený bol ním vtedy rozdiel medzi školami

náboženskými a obecnými. Titul «konfesionálna» škola mal by sa premeniť v slovo «náboženská» škola. Tie školy totiž, ktoré udržuje štát, menujú sa «štátne» školy, tak zarovnak školy, ktoré udržujú náboženstvá, nech sa zarovnak menujú školy «náboženské». Z tejto príčiny žiadam, aby v titule predlohy slovo «konfesionálna» premenená bola v slovo «náboženská».

Proti tomuto návrhu vyslovili sa *Ondrej Vertán* a minister výučby gróf *Albert Apponyi*, následkom čoho titul predlohy prijatý bol v pôvodnej osnove.

Pri druhom odseku žiadal stilárnu premenu *Franc Óváry*. *Ladislav Goldis* žiadal zmenu tretieho odseku v tom zmysle, aby pri uprázdení učiteľského miesta nový učiteľ vyvolený bol nie po polroku, lež po jednom roku a aby ku summe, ktorú udržiavateľa školy platia cez pol roka vdove zomrelého učiteľa aj štát prispieval.

Ján Csernoch vyslovuje sa proti návrhu vyslanca *Óváryho*, bo predloha zreteľne nariaďuje, že pomocného učiteľa len cez jeden rok slobodno zamestnávať. Dotyčno návrhu *Goldisa* pravdu dáva tomuto vyslancovi v tom zmysle, aby k tej summe, ktorú po odumretí učiteľa povinní sú cez pol roka vdove zomrelého učiteľa platiť udržiavateľa školy aj štát prispieval. Ku odseku štvrtému dotyčno bydla učiteľstva navrhol rečník zmenu pôvodnej osnovy v tom zmysle, že tam označené právo patrí, pri jednej a tej istej škole zamestnanému učiteľovi a učiteľke aj vtedy, keď vstúpia do stavu manželského. Žiada prijatie svojich návrhov.

Franc Skyčák podal ku druhému odseku návrh, ktorý snem už raz bol odhlasoval a aj odmrštil.

Zasadnutie sa s tým zakončilo.

17. apríla.

Pri pojednávaní predlohy v čiastkach prišiel snem v dnešný deň po štvrtý odsek. Ku jednotlivým odsekom v záujme náboženských učiteľov vážne zmeny osnovy navrhovali vyslanci kresťanskej ľudovej strany: *Štefan Tálos*, *Béla Rakovszky*, *Ján Csernoch*, *Július Jánoki-Madocsányi*. Zvlášte dotyčno spravodlivejšieho ustálenia náhrady veku prijatá bola náboženskému učiteľstvu veľmi osožná zmena.

Pokračovalo sa v pojednávaní druhého odseku.

Ján Tóth, štátny sekretár ministerstva výučby odporučal ku prijatiu návrhy, ktoré vo včerajšom zasadnutí predostrel *Ján Csernoch*.

Snemovňa prijala druhý odsek so zmenami osnovy, ktoré navrhol *Ján Tóth*, *Ján Csernoch*, *Franc Óváry* a z čiastky *Ladislav Goldis*.

Pri pojednávaní tretieho odseku:

Štefan Tálos žiada spravodlivejšie ustálenie náhrady veku.

Béla Rakovszky žiada, aby polozenie kresťanských učiteľov čo možno popravené bolo, preto obracia sa s tou prosbou k ministrovi výučby, aby odsek o ustálení náhrady veku zmenený bol nasledovne: náboženský učiteľ dostanú ako náhradu veku po päťročnej službe 200 korún, po desaťročnej službe 200 korún, po päťnásťročnej službe zase 200 korún, po tridsaťročnej

službe 100 korún. Ku koncu šiesteho východu miesto 100 korún treba priložiť, patrične 200 korún. Prosi o prijatie svojho návrhu.

Gróf *Albert Apponyi*, minister výučby vyslovil sa, aby tretí odsek premený bol v tom zmysle, že náboženský učiteľ dostanú ako náhradu veku po päťročnej službe 300 korún, po desaťročnej službe 200 korún a potom nech nasledujú dve náhrady po 100 korunách, posledná náhrada nech činí zase 200 korún. (Hlučné schvalovanie z pravej a ľavej strany.)

Snem prijal návrh ministra výučby na zmenu tretieho odseku.

Pri pojednávaní štvrtého odseku rečník

Ján Csernoch. Poneváž tento odsek vzťahuje sa nielen na obecných, lež i na učiteľov konfesionálnych škôl, žiada rečník, aby pri udeľovaní mimoriadnej podpory konfesionálnym učiteľom, minister výučby žiadal a slyšal zavše mienku patričnej najvyššej vrchnosti cirkvnej.

Július Jánoki-Madocsányi prizvukoval, že týmto odsekom dáva sa právo vláde, aby učiteľom, ktorí na poli výchovy ľudu vydobili si zvláštnych zásluh, udeľovala 200 korún mimoriadnej podpory. Rečník, keď z jednej strany zastáva toto stanovisko, z druhej strany podporuje návrh, ktorý predložil *Ján Csernoch*, bo je to v poriadku, aby pri udeľovaní takejto podpory slyšaná bola mienka udržiavateľov školy.

Snem prijal štvrtý odsek s modifikáciou, ktorú podal *Ján Csernoch*.

Po ustálení denného poriadku budúceho zasadnutia nasledovali interpellácie.

Ministerpredseda dr. *Alexander Wekerle* medzi iným odpovedal aj na interpelláciu, ktorú dávnejšie zadal bol vyslanec *Franc Skyčák* v záležitosti neriadov, akých udajne dopúšťa sa hlavný slúžny okresu námestovského. Zavedené vyšetrovanie dokázalo, že proti otázočnému hlavnému slúžnemu pozdvižené obžaloby nemajú základu. Pri vyšetrovaní patričné vrchnosti dvakrát vyzvaly interpellanta *Skyčáka*, aby svoje obžaloby dokázal, on však ani raz nedostavil sa na pozvanie a nepredniesol žiadne dôvody ku potvrdeniu svojej obžaloby.

Franc Skyčák: Vie, že postavenie nie tak sa má, ako to ministerpredseda predložil, vedel by to aj dokázať, ale to neurobí.

On to povedá, že celé úradné účinkovanie hlavného slúžneho bolo urazenie mravného poriadku a odvoláva sa... (Výkriky: K poriadku! Hluk.)

Predseda (cengá): Prosím pána vyslanca, nech neubližuje tým, čo sú tu nie prítomní. Hodnosť vyslanecká nenie na to, aby tu pán vyslanec druhým ubližoval. (Schvalovanie.) Pán vyslanec môže dokázať a hovoriť, že aj vie dokázať; prosím teda nech predloží svoje dôkazy, tu neprítomným však nech neubližuje, (Hlučné schvalovanie), bo ináč prinútený budem ich zastávať a pánu vyslancovi odňať slovo. (Hlučné schvalovanie z prava i z ľava.)

Franc Skyčák: Ja túto reč pána ministerpredsedu,

ako Andrassy jeho reč, vytlačiť dám na moje útraty a rozdám ju medzi ľudom. (Smiech.) Veď uvidíme, že ľud nahliadne, že pán ministerpredseda falošne je informovaný. (Veľký hluk a výkriky: Slyšme dôkazy.) Dokážem že je celkom falošne informovaný. (Výkriky: Dokážte to! Tu to dokážte!) Preto neberiem v známosť odpoveď... (Veľký hluk.)

Ministerpredseda *Alexander Wekerle*: Ja uznávam tú obžalobu, ktorú pán vyslanec proti nám pozdvihuje, že ohľadom očisťovania verejného života málo sme robili. Bo ráčte mi veriť, ct. snemovňa, že očistenie verejného života potrebné by bolo presného nariadenia u nás nie tak v tom ohľade, aby sa nemožnými učinily neriady poľahky môjho a tvojho, lež v tom ohľade, aby sme zastavili takéto (ukazuje na interpellanta) neriady. (Hlučné schvalovanie a potlesk.) Ja program náš doplním v tom smere, aby sme verejný život náš očistili od takýchto neriadov. Ja nepochybujem o tom, že pán vyslanec vie, čo je podlý sebe a svojmu stavu vyslaneckému, lež že nevie čo je podlý druhým: to dokumentoval v tomto Dome. (Pravda je! Tak je! z pravej a ľavej strany.) Prosím pána vyslanca, keď odpoveď moju uverejní, aby aj toto dal vytlačiť. (Hlučné schvalovanie a potlesk.)

18. apríla.

Po zahájení zasadnutia predložené boli zprávy jednotlivých výborov. po čom pokračovalo sa v pojednávaní školskej predlohy.

Ján Csernoch vyslovil sa v dlhej reči za zmenu osnovy s tým, aby dôchodky učiteľské a kántorské «spolu» považované boli ako základný plat učiteľa, ktorý odhavuje povinnosti kántorské.

Július Jánoki-Madocsányi odporúča ku prijatiu modifikáciu osnovy v tom zmysle, ako ju predložil vyslanec *Ján Csernoch*.

Ondrej Vertán, referent predostrel návrh zmeny odseku, modifikácii vyslanca Jána Csernocha zodpovedný.

Snem prijal odsek jedenásty s modifikáciou referenta.

Ku dvanástemu odseku pýta sa ministra výučby

Gejza Kaufmann: dľa nového zákona školského odkedy má právo na penziu učiteľ a spolu kantor.

Arpád Bozóky, Aurel Vlád, Vazul Damjan vyslovili sa proti odseku dvanástemu. Po čom zakončené bolo zasadnutie.

19. apríla.

V zasadnutí dnešného dňa opäť traja vyslancovia kresťanskej ľudovej strany rečnili ku predlohe školského zákona, a síce *Alexander Simonyi-Semadam, Ján Csernoch* a *Ján Molnár*.

Po zahájení zasadnutia minister výučby predložil snemu novú osnovu siedmeho odseku predlohy, ktorý bol v minulom zasadnutí z pojednávania vyklúčil a prosil o jeho pojednávanie až naposledy.

Ku dvanástemu odseku rečnil

Alexander Simonyi-Semadam. zmienil sa v reči

svojej, že v istých ľudových školách prehrešujú sa nelen proti vyučovaniu vo vlasteneckom duchu, lež aj proti verejnému poriadku ako v socialistickej škole böögötskej.

Franc Buzáth: Takú školu treba zatvoriť.

Jozef Veress navrhol modifikáciu, ktorú snem aj s odsekom prijal.

Ku trinástemu odseku ohlásil sa

Arpád Bozóky v tom zmysle, že v tomto odseku nenie zreteľne povedané, či ku založeniu štátnej školy podľná je hmotne prispievať patričná obec.

Ján Csernoch považuje trinásty odsek predlohy ako doplnok dvanásteho odseku. To hovoria totiž, že keď udržiavateľ školy v určitom čase učiteľom svojim nevie zabezpečiť platy zákonom ustálené a náhrady veku a neuchádza sa o podporu ku štátu, ztratí právo udržiavania školy. Z tohoto odseku to ale nevidno zreteľne, či sa toto nariadenie vzťahuje aj na konfesionálne a obecné školy.

Čo sa toho týče, aké školy majú byť v tomto páde v patričnej obci, rečník má na to tú odpoveď, že také aké byť môžu, bo obec bez školy byť nesmie. Považuje to však za pozbavenie práva, keby udržiavateľ školy z tej príčiny, že za čas nevie zodpovedať svojim povinnostiam, navždy mal utradiť právo na školu. Navrhuje teda vreto, aby ku trinástemu odseku priložený bol doplnok: «toto právo udržiavateľa školy ožije, jestli učiteľom svojim pozdejšie zabezpečiť môže platy a náhrady veku.»

Gróf *Albert Apponyi*, minister výučby prijal povýš spomenutý návrh s tou modifikáciou: «právo udržiavateľa školy ožije, jestli so štátnou pomocou znovu založí školu.»

Ján Molnár predložil v reči svojej príčiny, z ktorých udržiavateľa škôl ostýchajú sa žiadať podpory od štátu. Možno, že daktorému udržiavateľovi školy chýba ku jej udržaniu 300, 200 alebo 100 korún, pre takú maličkosť nechce sa utiekať o štátnu podporu, bo ju nechce vystaviť nebezpečiu zoštátnenia a nechce to aj preto urobiť, bo má snáď výhľady na dajaké dedičstvo alebo na základinu, aby v takýchto okolnostach udržiavateľ právo na svoju školu celkom neutratil, rečník je za návrh, ktorý predostrel vyslanec *Ján Csernoch* a odporúča ho ku prijatiu.

Snemovňa prijala trinásty odsek s modifikáciou ministra výučby.

Ku štrnástemu odseku navrhol modifikáciu štilárnu *Ján Csernoch*, ktorá prijatá bola aj s odsekom. Na čo zakončilo sa zasadnutie.

Dobré spisy.

Ježiš Priateľ Dietok. Modliaca a spevácka knižka pre školské dietky. Šieste vydanie, 332 strán. Cena jedneho výtisku v plátne viazaného 70 halierov. Za 80 halierov, ktoré sa môžu i v liste v poštových markách odoslať, pošle ju knihtačiareň Karla Salvu v Ružomberku (Liptó-Rózsahegy) franko. Piesne (248) sa srôvnávajú

celkom s «Alleluja» spevníkom a z nich 48 sú vynóvané. Každý rok sa z nej do 5000 výtiskov minie, dosiaľ za 10 rokov 52.000 (päťdesiatdva tisíc). Knižku zostavil Štefan Janovesík, farár likavský.

Zivot Ježiša Krista, Božského Spasiteľa nášeho. Spísal Bernard Schmidt, dekan v Glandorfe. Preložil Ján Krssák, archidiakon a farár v Lutile. Spovolením cirkevnej vrchnosti vydal «Spolok sv. Adalberta» (Vojtecha) v Trnave. Číslo podielových kníh 88. Cena výtisku kartonovaného 4 koruny. Cena výtisku v plátne viazaného 5 korún. — Táto kniha nemala by chybeť v žiadnom katolíckom dome.

B E S E D N I C A.

Pražský židáčik.

Preložil: Dr. J. Janda, dekan a farár.

Malý Abeles chce sa stať kresťanom.

(Pokračovanie.)

Židák pod zádrapkou, že sa musí ponáhľať, viedol chlapca cez tie najužšie ulice, až prišli k bytu už spomenutej žobráčky.

— Ach, tuto býva jedna chudobná, — riekol Františ Ruža, — dajme jej almužnu.

A zväbil chlapca do tmavej chodby. Vtedy ho prepadol, ručníkom mu zapchal ústa; chlapec ani hlas nemohol vydať. Pomocou žobráčky sviazal ruky a nohy chlapcovi a hodili ho do jednej tmavej pivnice.

Tak ho nechali bez pomoci, ba i posmech robili z neho, že mu Nazaretský podistým poskytne pomoc. Potom zamkli dvere; Ruža ale činil ďalšie kroky, aby starý Abeles nazpät dostal chlapca.

Ó, nevinná duša, však ti len zle padlo celý deň v pivnici byť. Podistým ňa potešil anjel a pripravil i posilnil ňa k tomu boju, ktorý čakal na teba.

Slúžka ústavu mala veľa strachu. Videla, že už prichádza ľud z kostola, tí dvaja ale nič sa neukazovali. Prišli aj páni. Abela ale nikde nebolo. Neskôr soznala, že skoro zbláznela.

Prišiel obed. Vzdialenosť chlapca nemohla v skryte zostať.

Slúžka ľžou si chcela pomôcť. Povedala, že zakiaľ ona v kuchyni a v pivnici pracovala, chlapec musel cez oblok vyskočiť. Či jej verili alebo nie, nevie sa; toľko ale vieme, že predstavený ústavu písal tak farárovi, jako aj kvardianovi, že chlapec uskočil. Keby slúžka nebola luhala, by sa bolo dalo pomôcť chlapcovi. Lenže to bolo vôľou Božou, aby malý chlapec pre Boha mučenieťvom bol vyznačený.

Krvavý krst Abelesa.

Uplynulo dakoľko dní od tej doby; že som výš podané riadky napísal. Nemohol som viacej písať. Viac som plakal, nežli písal a modlil sa. Po poludní som šiel s kvardianom do kaplnky sv. Magdaleny. Všetko som sdelil kvardianovi tak, ako to svedkovia dokázať môžu.

Sedím pri svojom obloku. Teplo hreje jarné slnko. Predo mnou je zahrada. V duchu vidím Abelesa kráčať pred sochou boľastnej Bohorodičky. Počujem aj spev pinkavky. Predmetom mojich myšlienok je ten chlapec.

V tmavú noc vytiahol Ruža z tej pivnice žobráčky od zimy umoreného chlapca; bitkou mu hrozil, vydá-li aj len jeden hlas. Vliekol ho do židovského mesta, rovno do domu otcovského.

Starý Abeles vopred zvedel, že sa plán podaril. i s bratom rabínom čakal na chlapca. Bolo to v piatok večer; Abeles vopred prichystal a vyložil peniaze pre toho Judáša. Z povale visela horiaca lampa šábesová. Židáci okrucali otčenáš židovský, v ich srdci ale zlost zúrila.

Počuli na dvere klopať.

— Oni prišli, — povedala slúžka.

Žena Abelesova ale nebola doma. Ten žid ju v komore zamknutú držal.

Ruža prišiel s chlapcom. Chlapec sa triasol; otec sa chlapca len toľko pýtal, či je už pokrstený? Chlapec povedal, že nie. Abeles potom odovzdal Abrahamovi Ruža judáške peniaze.

Ruža sobral peniaze a zmiznul. Doktorí tvrdili, že do Ameriky uskočil. Nech šiel, kam chcel, toľko je isté, že nečinil-li pokánie, upadol — ako Judáš — do spravdľivých rúk Božích.

Keď sa Ruža vzdialil, prehovoril rabín k starému Abelesovi:

— Požehnaný Jehova, ktorý vyslobodil dieťa z rúk Faraona, z pút Egypta prv, nežli by bolo bývalo krstom zhanobené. Teraz ale pohliadaním a vlúdnosťou musíš nazpät získať stádu Izraela túto ovečku; však aj Hospodin našich otcov prijal nazpät do milosti svoj ľud, keď on obetoval Molochovi a bažil po ohavnosťach.

— Ach, čože myslíš, že bych ja snáď svoj vlastný plod zhubil? Veď obráti chrbát Nazaretskému a bude verný viere našich otcov, odpustím mu ten zločin a tú úzkosť, ktorou moju šedivú hlavu naplnil. Keď je ale odhodlaný klaňať sa synovi nazaretského tesára, na život svojej duše tvrdím, že ho radšej vlastnoručne zadrhnem, ako by sa mal nachádzať v rukách gojov.

Pri týchto slovách sa triasol od jedu, oči divo vyvalil, tvár mal krvou nabehnutú. Sama slúžka vyjavila neskôr, že ohavnejšieho človeka ešte nevidela. Chlapček stál, sľa Izák, sviazaný, aby sa stal obetou. Úprimne hľadel na otea medzi slzami, ktoré mu boľast vytisla. Strach a odhodlanosť mu sedely na tvári. Surový otec sám sa sľutoval nad ním a nechal mu rozviazať ruky.

— Ďakujem ti, otče, a prosím ňa, odpusť mi, že som ňa nahneval.

— Odpustiť . . . ? To si najprv musíš zaslúžiť, zatiaľ ma nemenuj otcom. Hja, ty prašina, čo si urobil? — znely slová otca, ktorý zase bol opanovaný hnevom. — Či si nešiel k nepriateľom nášho ľudu? Či si nepotupil moje meno u Izraela, tak že ešte aj tretie pokolenie bude vedieť haňbu môjho domu?

Chlapec videl, že mu otec nechce odpustiť, smutne prehovoril:

— Ó, keby ti len oči otvoril milostivý Boh. By si poznal jeho vôľu a to, že Bohu k vôli nesmiem ti byť poslušným.

— Čo, ty mi chceš odopreť poslušnosť? A predsa žiadaš odpustenie.

— Ty mi odpustiš, jakonáhle uznáš, že Nazaretský Ježiš je Vykupiteľom od prorokov predpovedaným.

Pevnou odhodlanosťou vypovedal chlapec tieto slová, ktorými vyznal vieru v Boha kresťanského.

Potom sa pýtal otec, či sa od matky naučil toto rúhanie.

— Hej, od matky, — odpovedal chlapec, — ale nie od zemskej matky, od Sary, lež od nebeskej Matky, od dcéry Dávidovej.

Hnev otca neznal hraníc a začal ručať:

— Naučil si sa to od ženy tesára; už vidím, že ti počarovali kňazi Baala. Však ja vyženiem z teba diabla rúhania.

Potom skočil na plačúceho chlapca, ztrhol z neho rúcho a tak ho nemilosrdne bil remeňom, že aj skalotvrdé srdce by bolo zmäklo. Keď ustal v bitke, chlapec na čierne dotlčený a krvou zaliaty ležal na zemi. Ešte v noci by bol zomrel, keby nebol mal rabin trochu milosrdenstva. Rabin začal prosiť hrozného otca, aby toho chlapca jemu dal; že on za pár dní prelomí jeho hlavatosť a napraveného i k židovstvu obráteného mu ho odovzdá. Po dlhom protivení sa konečne odovzdal ho otec rabinovi. Zaprisahal sa ale, že len krv a smrť dieťaťa utíši jeho hnev, jestli sa neodvráti od kresťanstva.

Rabin vzal chlapca do svojho domu. Veľmi láskave zachádzal s ním, aby si získal jeho srdce. Keď ale chlapec trochu k sebe prišiel, ináč začal s ním zachádzať. Najprv chcel luhaninami podkopať vieru v Ježiša v jeho srdci. Že vraj messias musí znovu založiť skvelé kráľovstvo Judska, pretože to neučinil Nazaretský, on nemôže byť pravým messiasom. Chlapec ale odvetil, že nie zemské, lež duchovné kráľovstvo predpovedali proroci. Upozornil rabína, že dľa proroka Izaiáša mužom boľasti má byť vykupiteľ, ktorý má zomrieť za hriechy ľudu. Nazaretský ale nielen že zomrel, lež i z mŕtvych vstal, aby svoje božstvo dokázal. Ďalej povedal chlapec, že dľa Jakuba vtedy má prísť Vykupiteľ, keď bude odňatá kráľovská palica od Judy. Čo sa ale už dávno stalo a tak židia darmo čakajú Spasiteľa.

Rabin nič nevedel odpovedať na reč dieťaťa. Zafal sa vo svojej zaslepenosti. Hrozným hnevom sa naplnil. Zo dňa na deň rástla v jeho srdci nenávisť naproti vnukovi.

Ach, však to len hrozné dni byly, ktoré ztrávil

chlapec na povale uňho. Hlad, šibanie tri týždne ho trápi. Chlapec bol veľmi pokúšaný! Výborné jedlá mu rabin predložil, z ktorých by smel jesť, jakonáhle by sa zriekol kresťanstva. Chlapec prehorko plakal, orodoval za milosrdenstvo, nakloniť sa ale nedal, aby pre jedlo alebo ztratil. Plesnivú tvrdú kôrku z chleba mu dávali, aby hladom nezahynul, lež aby ešte dlhšie trvalo jeho trápenie.

Starý žid škripal zubami, pomocou diabla odhodlal sa k tomu najhroznejšiemu, nad čím rozmýšľal v minulých týždňoch. Rabinovi len tolko povedal, aby mu v noci nazpäť dovedol chlapca; medzi tým ale tak zlostne pozrel na rabína, že tento hneď poznal jeho plán.

Rabin dovedol chlapca. Otec pozorne zamknul dvere, potom ho pichol do tej komory, kde som ja bol jednúc zatvorený, teraz ale matka dieťaťa. Potom šiel s rabinom do susednej siene.

Jako tá úbohá žena neskôr vyprávala, medzi vyhrázaním rozkázal žene, aby naklonila dieťa k poslušnosti. Ona vedela, že keď to neprevedie, bude ešte horšie. Nevedela, čo bude nasledovať.

Neskôr vyprávala mne a kvardianovi:

— Však som len prebolastne plakala. Keď som po dvoch mesiacoch v tak biednom stave uzrela svojho chlapca. Ani stáť nemohol. Slabosťou a zimnicou celý bol zmorený. Láskave som ho pritisla k sebe, pýtajú sa ho, kto ho tak odcudzil odo mňa, že podkopáva blaženosť moju a otcovu. On mi len slzami odpovedal. A len tolko povedal, že mojej žiadosti nikdy nevyhovie, lebo by sa to protivilo vôli Božej. Jemu dcéra Dávidova naložila, aby sa nechal pokrstiť.

Ach, či nevidíš, že je to všetko klam a mam? Však otec nikdy neprivoľí k tomu, aby si sa pokrstil.

— Ja som ochotnejší zomrieť, ako Bohu sa protiviť, — odpovedal chlapec.

Pri týchto slovách vrátil sa otec do komory, rieknuť:

— No, však si ty sám riekol; tedy zomri radšej, nežli by si mal v Nazaretského veriť.

Potom sa ale pýtal rabína:

— Čo to rozkázal Boh svojmu sluhovi Mojžišovi? Či nepovedal, že keby muž zplodil zafatého, hlavatého syna, ktorý neposlúcha otca a matku a ktorý ani vzdor trestu nechce poslúchať, aby bol vyvedený do brány mesta ku starcom ľudu, rieknuť im: «Tento chlapec je hlavatý, pohŕda naším napomínaním». A jako znie výrok nad neposlušným dľa slova Hospodina? Povedz ty, ktorý si učiteľom (rabinom) v Izraeli.

Rabin odpovedal:

— Nech ho chytia starcovia mesta a nech ho ukamenujú mužovia mesta. Takto mluví Jehova svojmu sluhovi skrze ústa Mojžišove.

— Toto povedal Jehova, — pokračoval Abeles, — a ja hovorím: Amen. Slovo Pánovo na veky zostáva. My tedy dľa možnosti verne chceme plniť slovo Pána. Teraz je to ale nemožné, aby bol chlapec ukamenovaný; privrženci nenávideného Nazaretského stoja nám v ceste; dľa možnosti predsa chceme plniť príkaz Ho-

spodina. Teraz sa fa posledný kráľ pýtam. Či chceš rodičov poslúchať, alebo zomrieť? — takto mluvil v hroznom hneve otec.

— Ó, drahý otče, neber na svoje svedomie moju krv, — orodoval chlapec.

— Tedy neposlúchneš?! — ručal otec. — vypovedaný je nad tebou výrok Mojžišov; nikdy nebudeš pokrstený.

— Aspoň svojou krvou budem pokrstený; Ježiš bude spokojný aj s mojou dobrou vôľou, — odpovedal pokojne chlapec.

— Tieto slová chlapca — povedala ďalej matka, — nikdy nezabudnem. Sotva ich môj syn vypovedal, ja som o pomoc chcela kričať, muž ma ale surovo na jednu posteľ sotil, smrťou sa mi vyhrožoval, vydám-li aj len jeden hlas. Aj slúžke sa tak pohrozil. Potom vyšli aj s chlapcom, za sebou zamkli dvere.

Ja som nechcela veriť, žeby vstave bol taký zločin spáchať; ja som sa domnievala, že len nastrašiť chce chlapca nástrojmi smrti. Počula som so slúžkou, že hore schodami na povale šli, nad nami sa zamkli do jednej izby. Počuly sme výkrik, potom tupé stonanie.

— Ó, Bože, ústa mu zapchávajú! — bedákala slúžka. — Ja myslím, že ho šibať budú, pán bol veľmi nahnevaný.

— Ale, ach, my sme nepočuly bičovať, boly to údery s kladivom, medzi tým sme počuly stenáť a bedákaf. S kladivom sme štyrikrát počuly udreť.

— Ale čo to tam tlčú? — pýta sa slúžka.

— Vtedy ale sa mi istá myšlienka vrazila do hlavy. Ó, Bože môj, ó Bože Abraháma, na kríž ho pribíjajú. Cez škáru povale teplá, červená krv tiekla, jako to slúžka hneď zbadala.

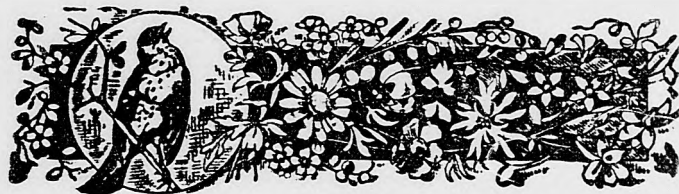
Čo sa potom stalo, neviem povedať. Keď som ku sebe prišla, bolo ráno. Na posteli som ležala, muž pri mne stál. Veľmi bol bľadý. Oči sa mu sem-tam obracaly. Myslela som, že zblaznel. Povedal, že chlapec v noci zomrel. S oškľivosťou som sa odvrátila od neho, rieknuť: Ty zbojník! Zatriasol sa, potom mi ľavou rukou ústa zapchal, pravou ale vankúšom ma dusil; vo smrteľnej úzkosti sľúbila som, že budem mlčať. Potom ma tak nechal. Rozkázal, aby som sa do čiernych šiat obliekla. Bola som úplne púslušná. Videla som chlapca. Umyli ho a do dlhej košele obliekli. I nohy, i ruky mal zakryté. Tvár bola tichá a pokojná. Prišli plačúce ženy, priatelia, susedia; nikto sa nepýtal na jakú nemoc zomrel. Badal každý, čo sa stalo, bál sa ale pomsty môjho muža. Pod zeleným španielskym gbezom sa mu vykopala jama. Pred samým večerom sme ho pochovali. Môj manžel sa domnieval, že nikto sa neopováži ani slova povedať na bohatého Abelesa. Lenže sa mýlil, lebo sa splniť muselo písmo: Krv Abela o pomstu volá ku mne.

Tak je to tu opísané, jako mi to včera večer žena Abelesa rozprávala. A v skutku, malý Abeles bol ukrižovaný. Ja sám som bol nedávno v tej sieni na povale a som zbožne bozkával stopy krve na stene a na dlážke. Podrobne som sa nemohol nikdy dozvedieť, čo sa

stalo pri tom ukrižovanému. Rabin len toľko soznal pred smrťou, že keď už chlapca na kríž pribili, ešte raz mu ponúkli život, chlapec ale odvetil, že radšej zomre s Kristom, nežli bez Krista by mal žiť. Po krátkom zápase so smrťou tak vošla do neba v krvi mučeníckej očistená duša.

Ó, mladý mučeníku, oroduj za nás. Tento svätý chlapec tak ma rád mal, že sa mi v tú noc, keď ho ukrižovali, zjavil. Veľmi jasné rúcho mal na sebe a v ruke mal červenú kytku. Riekol mi: Otče Sebald, prečo si mi nedôveroval. Na to som sa prebudil. Boly dve hodiny. Pretrel som si oči, diviack sa nad tým čudným snom; vstal som a začal som sa modliť. V modlitbe sa mi často vrážaly do hlavy slová: Otče Sebald, prečo si mi nedôveroval. Ani teraz som mu neveril. Videnie to som za prázdny sen považoval; chcel som to z hlavy vyhnať.

(Dokončenie nasleduje.)

CHÝRNIK.

Jeho veličenstvo kráľ v Prahe. Zdravotný stav panovníka je vítečný. Jeho veličenstvo každý večer o 8. hodine si ľahne a už ráno o 6. hodine vstane a do poludnia, keď mu donesú druhé raňajky, neunavne pracuje. Na raňajkách kráľ riadne vypije jeden pohár bavorského piva. Ponevác sa kráľ v Prahe tak znamenite cíti, v dvorných kruhoch rátajú na možnosť toho, že jeho veličenstvo kráľ svoj pobyt v Prahe ešte značne predĺži.

Manévre v prítomnosti kráľa. Z Klagenfurdu sdeľujú, že hlavný vojenský stán vodcovstva armády počas veľkých manévrov v septembri bude pri Glane, vo Sv. Vite. Kráľ bude bývať v budove okresného kapitanátu; budovu už prestavujú. Jeho veličenstvo navrátiac sa z Prahy, bude držať nad viedeňskou vojenskú posádkou prehliadku, počiatkom mája ale prehliadne vo Viedni sa zdržujúce čaty po jednej. Prostriedkom mája v tábore v Brucku za dva dni bude držať tiež prehliadku a prostriedkom júna zase odcestuje na dva dni do Brucku. V Brucku kráľ bude bývať v kaštieli grófa Harracha. Prvého júla odcestuje kráľ do Işlu a z tadiaľ koncom augusta príde do Sv. Vita na manévre, z kadiaľ len prostriedkom septembra vráti sa do Viedne.

Krstný otec dieťaťa španielskeho kráľa. Z Madridu oznamujú: Úradne potvrdzujú chýr, že krstným otcom prvého dieťaťa španielskeho kráľovského páru bude pápež Pius X. Pápeža pri krste zastupovať bude madridský nuncijs kardinal Rinaldini. Krstnou matkou narodiť sa majúceho dieťaťa bude španielska matka-kráľovna Maria Kristina.

Štrajkový pohyb ťárnych baníkov. Z Baňskej Štiavnice píšu, že baníci tamojších ťárnych baní v ne-
deľu 14. apríla vydržovali tam shromaždenie, aby roz-
hodli o vypovedaní alebo odročení štrajku. Ačkoľvek už
od viac týždňov bola reč o vypuknutí štrajku, predsa
na shromaždení po utišujúcich rečiach jednotlivých reč-
nikov uzavreli, že štrajk odročia. Vypovedali ale, že
jestli slúbené povýšenie mzdy nedostanú, 1. mája začnú
štrajkovať. Mešťanosta Koloman Horváth odcestoval do
Budapešti, aby tu vyprostredkoval u vlády uspokojujúcu
odpoveď pre baníkov. Poburovatelia teda marne chodili
už od mesiacov, aby baníkov vohnali do štrajku, baníci
nepočúvali na rady poburovateľov, lež na svojich spolu-
občanov. Predsedovia pravotár dr. Koloman Ungár a
baník Ján Kreiter hovorili, že vynesenie meritorného
uzavretia závisí od odpovede vlády a preto baníci od-
ročili štrajk. Príčinou všeobecnej nespokojnosti bola tá
okolnosť, že ministerpredseda ešte minulú jaseň pred
baňsko-štiavnickou deputáciou sa osvedčil, že mzdy ba-
níkov od 1. januára roku 1907. povýši o 25—30 per-
centov. Keď baníci splnenie tohto sľubu u správy baní
posúrili, dostali odopierajúcu odpoveď. Že za takýchto
okolností nevypukol štrajk, to možno ďakovať len roz-
važitosti vodcov baníkov, ktorí aj pri terajšej príleži-
tosti, keď sa shromaždili vo veľkom počte, nedali sa za-
chvátiť zavádzajúcimi rečiami poburovateľov, lež poslú-
chli svojich rečníkov: pravotára dr. Kolomana Ungára,
baníkov Jána Kreitera a Jána Béra, policajného kapi-
tána Jána Lindmeyera a hlavného notára Franca Vö-
rösa a pod dojmom ich rečí vyniesli horespomenuté
uzavretie. Vážnu poradu skončili baníci s odspievaním
hymny.

Utopil sa notár. Kornel Jeszenszky, okresný notár
vo Veľkej Vsi (stolica oravská) minulý týždeň chcel so
svojou manželkou prejsť cez rozvodnenú riekú Oravu.
Prúd vody ale strhnul koč a notár ztratiac duchapri-
tomnosť, vyskočil z koča. ale v prudko tečúcej vode
nevedel vynsť na breh a utopil sa. Na voze ostávajú
manželka notárova a kočič sa šťastlivo oratovali.

Hojné božské požehnanie. Pohrabáč Martin Zvarka
v Ostrolúke (stolica zvolenská), ktorý má šestero detí,
v jeden deň vydal svoju najstaršiu dcéru. Na druhý deň
aby v domácnosti nechýbala vydatá dcéra, obdarila po-
hrabáča jeho manželka troma dieťkami. A tak počet
drobných detí so šesť poskočil na deväť. Všetky tri ne-
mluvniatka sú zdravé a úplne vyvinuté deti. Dve z nich
sú dievčatá a jeden chlapec. Primerane ku okolnostiam
sa dobre cítia. Nech ich Boh živí aj s rodičmi.

Slávnosť v Holiči. Obecnosť mesta Holič (sto-
lica nitrianska) minulé dni sriadilo peknú slávnosť z tej
príležitosti, že holičský dekan-farár Jozef Kucsera vy-
značený bol krížom rytierskeho rádu Franca Jozefa.
Dňa 7. apríla po službách Božích, na ktorých sa sú-
častnili všetci miestni, štátni a stoliční uradníci, ďalej
úradníci cisárskeho a kráľovského panstva a zastupiteľ-
ský výbor mesta, okresný hlavný slúžny Koloman Szabó
v prítomnosti zastupiteľov vrchností a konfessii a tisí-
cov ľudu v sprievode peknej reči pripnul v zásluhách
zošedivému dekanovi-farárovi na prsia rád. Oslavo-
vaný dojate ďakoval po maďarsky a slovensky za naj-
vyššie vyznačenie a svoju reč skončil s tým, že pri-
volal jeho veličenstvu na slávu. Po slávnosti sišlo sa
veľa hosťov pri stole vyznačeného. Najväčšiu radosť
spôsobila slávnosť chudobným školským deťom v Holiči,
pre ktoré Kucsera z príležitosti jeho vyznačenia založil
2000-korunovú fundáciu.

Rozpustený zastupiteľský výbor. V Ružomberku
sa stalo, že minister vnútorných záležitostí rozpustil
mestský zastupiteľský výbor, lebo z vyšetrovania vyšlo
na javo, že šafárenie zastupiteľského výboru uráža po-
riadok štátny a hrozí mestu úpadkom. Na útraty mesta
Ružomberok triedny radca v ministerstve vnútra dr. Le-
nard Klinovszky je vyslaný ta za vládneho kommissára.

Prievidzsko-rajecká železnica. Minister obchod-
ných záležitostí žilinskej cellulosovej fabrike účastinár-
skej spoločnosti dal dovolenie, aby mohla začať prí-
pravné práce ku stavbe úzkokoľajnej vicinálnej želez-
nice, ktorá povedie z Prievidze dotknutím sa ohcí Ne-
dožer, Pollus, Právenec, Nemecké Pravno, Gajdel. Fačkov
a Frivald po Rajec.

Pohrýzol ju besný pes. Anna Zajasensky, obyva-
teľka z Priečopy, šla minulý týždeň z hory. Na ceste
napačnul ju jeden besný pes a nešťastnú ženskú na
viac miestach pohrýzol. Ženskú odviezli do Pasteurovho
ústavu v Budapešti. Besný pes pohrýzol aj viac psov
v obci a preto bolo nariadené vykynoženie psov.

Vybúšil dynamitový nábitok. Pastier Jozef Czako
našiel v chotári obce Szent-Lőrincz desať dynamitových
nábitkov, ktoré boly zakopané do zeme. Czako pozeral
patróny a medzi tým si zapálil na fajku. Od horiacej
zápalky ale jeden nábitok vybúšil a odtrhol Czakovi
pravú ruku a tvár mu dokaličil. Ťažko raneného pa-
stiera odviezli do Budapešti do Rochusovej nemocnice.
Dynamitové nábitky poslali vojenskému veliteľstvu cie-
lom preskúmania. Policia zaviedla vyšetrovanie, aby
ustálila, jako sa dostaly nábitky do zeme.

Kto na svoj majetok

záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» Budapešť, V. ker., Géza-utca 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú jako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeno farchách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33 1/2, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platí, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárstedy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požičky na 5% a na 4 1/2 % tové požičky bez všetkého ztiahnutia v hotových peniazoch vyplatí. — Ku cieľom parcellovania povoluje ústav do 2/3 ceny veľmi pohodlné požičky. Zvláštné vysvetlenia podávame zdarma.

Chýry zo Spiša. V prvej štvrti tohoto roku zapríčinil oheň v celej stolici 31.080 kor. škody. — Dňa 10. apríla bolo stoličné zasadnutie. — Hlavný župan vymenoval belanského doktora Eduarda Jachmanna za okreeného doktora do Lubovne. — Pri obci Felsöerdőfalu našli teraz, ako snah zmiznul, v jednom vorku mrtvolu jedného dieťaťa. Už začali prísne vyšetrovanie. — V lese obce Abrahamoviec pri stinaní dreva zabil jeden strom Michala Kulbak, obyvateľa z obce Kiskunchfalu. — V novovesskom okrese sa zo 641 vojopovinných ustanovilo na assentírku 182, z tých odobrali 57. — V Poprade ustanovilo sa na assentírku z 27 vojopovinných 17, odobrali 5. — V sobotskom okrese sa zo 446 vojopovinných ustanovilo na assentírku 191, odobvali 74.

Chýry zo Sariša. Prešov. Dr. Engelbert Mázy, hlavný direktor okresu košického minulé dni navštívil katolícke gymnázium prešovské. Hlavné gymnázium v Bardijove bolo za tým tiež účastné návštevy tohoto vietečnika na poli kresťansko-katolíckej výchovy. — *Okres Szekeső.* Assentírka odbavila sa tohoto roku v tomto okrese s veľmi smutným výsledkom. Z 900 vojopovinných ustanovilo sa ku assentírke len 185, ostatní sú v Amerike. K vojančine odobrali 64. Podobný výsledok assentírky bol aj v Prešove, kde zo 184 vojopovinných dostavilo sa ku assentírke len 79, z týchto vzali za vojakov 24. — Obciam *Turina* a *Žegna* povolil poštu král. minister obchodu. — Maria Brujmann, učiteľka útulne, preložená je z Ostrojan do Halmi.

Utopili sa. Dňa 15. apríla v Starej Bystrici (stol. trenčianska) utopil sa Gašpar Ficzek a jeho žena Katarína. Išli z jarmoku z Čace domov do Radvostky a jako chceli prejsť s vozom cez rieku Bystricu, voz sa im prevalil v prostredí rieky, kde obidvaja zahynuli. Nešťastných rodičov oplakávajú štyri dietky.

Potrestaný vystahovalecký agent. Z Békés Čaby oznamujú, že tamojší slúžny minulé dni odsúdil vystahovaleckého agenta, tamojšieho mešťana Tótha na 2 mesiace do väzenia a na 300 korún peňažnej pokuty. Policia prekutila byť Tótha a našla uňho veľa listov, z ktorých vysvitlo, že Pavel Tóth od roku 1901. zaoberá sa so zakázaným sprostredkovaním vystahovania. Od tohto času zväbil k vystahovaniu 1700 ľudí, za čo od oderbergskej vystahovaleckej agentúty dostal 17.000 korún provízie. Z listov vysvitlo aj to, že Tóth mal spoločníkov, z ktorých jedného menom Surinása už aj chytili. Surinás od roku 1906. pomáhal Tóthovi.

Lapení falšovateľa peňazí. Hlavnomestská polícia minulé dni opäť zatkla dvoch falšovateľov peňazí. Títo sú: 43-ročný robotník Pavel Karovics a 56-ročný agent Imrich Gallai. Oba patrili ku peniaze falšujúcej bande Jána Nádrayho, ktorého polícia nedávno zatkla. Na byte falšovateľov peňazí našia polícia ku falšovaniu potrebné liatiny a stroje.

Púť do Svätého Kríža. Pochválen Pán Ježiš Kristus! Uvádžam v známosť všetkým milým bratom našim a sestram slovenským na Anjelovompoli, v Pešti a v Novej Pešti bydliačim, že tohoto roku dňa 4. mája

usporiadame púť do Svätého Kríža s nasledujúcim poriadkom: Dňa 4-ho mája ráno o 5. hodide budeme mať svätú omšu v karmelitskom chráme u pátrov Karmelitov, po ktorej pôjde sa na západné nádražie. O pol 7-mej pohneme sa vlakom (železnicou) a povezieme sa do Dorogu. Ztadiaľto pôjdeme pešo na Tokod a po malej tu prestávke ďalej do Sv. Kríža, kde o pol 5-tej popoludní dorazíme. Do večera tohoto dňa trvá spoveď, večer ale vybavíme si pobožnosť na Kalvárii. Dňa 5-ho mája ráno bude na milostnom mieste sv. spoveď, svätá omša a kázeň. O pol 9-tej hodine pôjdeme nazad do Dorogu, ztadiaľto ale vlakom do Pešte, kde o 5-tej hodine popoludní sa navrátíme. Cena železničnej karty za osobu ta i nazad je 2 koruny 80 halierov. Prihlasy ku tomuto púťu prijímajú sa do 3. mája. Hlásif sa možno u spevára Jozefa Peés v sakristii u pátrov Karmelitov na Anjelovompoli. *Jozef Peés*, spevár.

HOSPODÁRSTVO.

«Ako seješ, tak budeš aj žať».

Je to starodávne príslovie, ktoré veľkú pravdu obsahuje v sebe a svedčí o tom, že uroda aj od sejby závisí.

O tejto veci nepíšeme prvý raz, vzdor toho ale povedať môžeme, že tento predmet je síce starý, ale vždy nový.

Pri sejbe ohľadom musíme byť na veľkosť zrna. Ako všade, tak aj tu sú mienky rozdielne. Hoc väčšina poľných hospodárov zná prednosť veľkého zrna, predsa je dosť takých, ktorí nehľadia na zrno, jedno je im, nech je hocajaké, ba daktorí aj to hovoria, že aj z pozadkov bude dobré zbožie. Možno, že dakedy aj poďlejšie zrno dá obstojnú úrodu, ale aby sme to za pravdu uznali, na to nás nikto nenahovorí. Ohľadom na to, že po celom svete robia od dávna próby dotyčného toho, že akým účinkom je veľkosť zrna na úrodu, tak próby tieto, ako aj zkúsenosti učencov pri tom svedčia, že najlepšiu úrodu dalo veľké a fažké zrno. Po tomto uznajme za pravidlo, že čím väčšie a fažšie zrno, tým bohatšia je úroda. Z veľkého zrna pochodiaca rastlina je pevná a skôr vydrží premeny počasia a iné nehody, ako tá, ktorá pochodí z malého zrna. Každý hospodár vie, že rastlinka, kým nevinú sa jej koreňky, potravu zo zrnka vyberá a tak čím väčšie zrno, tým väčšia zásoba ku vzrastu potrebnej potraviny, od ktorej koreňky natoľko spevnejú, že v zemi bezpečne vyžijú. Pravidlo toto ale nemá platnosť pri zemiakoch, lebo na sadenie najlepšie sú strednej veľkosti.

Nech je zrno úplne zrelé. Z tohoto cieľu mnohí hospodári tak robia, že tú tablu, na ktorej je najkrajšie

zbožie, naposledy zožnú, osobytne vylátia, odložia a bedlive opatrujú. A nie bez príčiny. Treba nasledovať tento príklad.

Zrno musí byť dospelé. Takéto s cudením dostaneme. S kukuricou tak zaobchodíme, že povyberáme tie najkrajšie súlky, konce týchto vymrvíme a len tie zrná upotrebíme k sadeniu, ktoré sa nachodia na prostred súlka.

Klíčenie zrna závisí od veku jeho a preto vyše roka staré zrno nesejme. Čím je zrno staršie, tým redšie bude siafa. Taktiež musí byť zdravé, preto dávajme pozor pri mlátení, aby sa nestaly chyby.

Nesejme porastené, plesnivé a potuchnuté zrno, lebo od takéhoto nemôžeme čakať dobrú úrodu. Aj na to hľadme, aby k siafu odložené zbožie v štokoch nebolo vydané veľkej horúčosti, čo sa stáva, keď ono zmokne. Aj s tým ztratí klíčiacu silu.

Ktorí hospodár prísne zadrží tieto pravidlá, spokojne môže povedať: z mojej strany všetko som urobil, aby som mal hojnú úrodu. *Gazda.*

DOPISY.

Zo Spišskej Magury,

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Kresťane».

O Magure našej už dávno nebolo čo čítať v našom milom «Kresťane». Najnovšie sa ale u nás také veci udaly, ktoré sú hodné toho, aby o nich i širšie obecnstvo známosť malo.

Najprv sdeľujem to, že sa dekanovi-farárovi v Mafašovciach p. Jakubovi Hillay veľké vyznačenie dostalo. Jeho veličenstvo kráľ ho nedávno vymenoval za prépošta. Tak ešte nikdy nebol vyznačený magurský kňaz. Zo života pána prépošta, ktorý všeobecne uctený bol, podávam nasledujúce: Za 25 rokov bol okresným cirkevným školdozorcem, 28 rokov je už dekanom, 34 roky účinkuje už ako farár v Mafašovciach. Ako farár staral sa tak o mravné ako aj hmotné pozdvihnutie svojich farníkov. Pred viac rokami im mnoho pomáhal pri odkúpení panského majetku. Držal sv. missie skrze prevelebných otcov redemptoristov. Kostol mafašovský do príkladného poriadku priniesol. Vo filiálke v Geblu pekný nový kostolík vystavil. Mafašovania za uznanie tých mnoho zásluh, ktoré si pán prépošt u nich nadobudnul, ho minulé dni za čestného občana zvolili. Starovesská špárkassa, v ktorej pán prépošt už 20 rokov ako hlavný úd direkcie účinkuje, nedávno mu oddala za uznanie

jeho bezzistnej účinnosti peknú striebornú pamätnú tabuľku. Nech Pán Boh nášho pána dekana v jeho novej hodnosti ešte mnohé roky žíví!

Hanušovský konzum, ktorý od novšieho času v Relove otvoril filiálku, to jest tiež sklep kresťanský a tamojšiu krému do árendy vzal, dal účastinárom na minulý rok 10 percentov.

Kacvinský konzum od pár mesiacov už tiež má otvorenú krému. Teraz si už aj vlastný dom nadobudnul, ktorý predtým jedného žtá bol. Účastinári dostali tam po 7 percentov. Dosť dobre ide, ale ešte lepšie by mohlo ísť, keď by všetci kupovali vo svojom kresťanskom sklepe. Lenže daktorí sú — bohužiaľ — ešte aj teraz tak zamilovaní do žida, že ho radšej majú ako svoj vlastný kresťanský sklep a jemu nesú svoje groše. To sú opravdoví Judáši, zradcovia kresťanskej veci! Kacvinania, pridržajte sa spojenými silami a krčovite vášho konzumu! Kresťania máme byť nielen pri modlitbe, ale aj pri kúpe. Svoj k svojmu! Kresťania, kupujte len u kresťanov! Len kto do konca vytrvá, bude spasený!

Vo Vyšních Lapšoch — chvalabohu — už niet teraz žida krémára. Dvaja kresťania majú krémy. Prečo by to nemohlo tak byť v každej obci?!

U nás v Magure volili nedávno rychtárov. V Starej Vsi, v Nedeci, v Hanušovciach zostali starí, v Kacvine je nový, a síce Ján Hazay, murársky majster, v Haligovciach je tiež nový v osobe Jozefa Matucsek, ktorý je ešte len 27-ročný, ale poriadny. Chvala Bohu, že doterajší haligovský rychtár, ktorý len Leibu poslúchal, už dokončil. Už sa každému zhnusil.

V Haligovciach v minulom pôstnom čase následkom horlivého napomínania nového duchovného Ladislava Moyša všetky školské deti, všetky dievky, 20 mládencov, 30 žien a niekoľko mužov sa na kratší-dlhší čas, mnohí až do smrti, zriekli smradľavej a zkazonosnej pálenky. Ale Villi sa bude škrabať za ušima! Na taký spôsob sa o krátky čas zaiste celé Haligovce preporodia.

V Richvalde, kde už asi poldruhasto nepije pálenky, sa jej v pôstnom čase znovu 13. zriekli. Pri schôdzkach, na veseliach a kršteniach sa v Richvalde veľmi málo pálenky pije, najviac piva.

V Richvalde sa vnútorné náradie palárne, ktoré je ešte dobré, nie dňa 23. apríla, ale 21. mája popoludní na verejnej licitácii predá.

S ľudovým pozdravom.

Verný Magurčan.

Z Prešova.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom obľúbenom «Kresťane».

Chytám pero do ruky, aby som niečo napísal do «Kresťana» o našom potravnom spolku.

Potravný spolok šarišských gazdov vydržoval minulé dni svoje valné shromaždenie, na ktorom správa spolku zložila účty z jednoročného šafárenia svojho. Tento spolok — ako je známo — pred niekoľko ro-

kami založili šarišskí gazdovia najmä pre menších hospodárov, aby ich vytrhli z rúk úžerníkov. Zaslúžia oni zvláštnej pochvali nielen preto, že spolok tento založili, lež nadovšetko z tej príčiny, že ho bez všetkého osobného osohu s najväčšou horlivosťou a ochotnosťou riadia a spravujú. Dokazuje to počtovanie tohoto spolku. Z tohoto vidíme, že spolok tento v minulom roku mal príjmov 377.172 korún; vydal 371.448 korún; obrátil teda v obchode jedného roku 748.620 korún, pri čom mu ostalo čistého výnosu 6005 korún. Z týchto pripočítalo sa 3000 korún ku rezervnému fondu, ktorý teraz obnáša už polovičku všetkých značených účastín.

Požehnaj Boh správu tohoto spolku, že tak osožne účinkuje k pozdvihnutiu malých hospodárov. *Šarišan.*

Oznam jubilarnej púte do Maria-Celly.

Púť do Maria-Celly je tohoto roku jubilarná. Jest tomu totiž 750 rokov, čo B. P. Maria v Celly veľké milosti svojej dieťkam svojim udeľuje. Preto s povolením Jeho Eminencie Najdôstojnejšieho Pána Kardinála kniežaprimasa povedie všeobecnú púť z Rybian a z Veľkých Ostratic, z trenčianskej, nitrianskej, prešporskej, tekovskej, hontianskej, spišskej, oravskej a iných hornouhorských stolíc dôstojný pán dekan a farár veľko-ostratický s viacerými duchovnými do Maria-Celly. Rybianska a veľko-ostratická processia pohne sa z domu dňa 5-ho mája ráno o 10. hodine ku železničnej stanici v Rybanoch. Dňa 6. mája ráno o 4. hodine dorazí sa do Prešporku, tam sa odovzdá batozina furmanom a pôjde sa na sv. omšu do kostola velebných otcov Jezuitov. Po sv. omšiach vrátia sa pútnici ku železničnej stanici a o 8. hodine pred obedom ocestujú s vlakom do Viedne. Každá processia pôjde pod svojimi zástavami a so svojimi vodcami. Dňa 11. mája o 5. hodine po obede vtiahnu processie spojené v slávnostnom pochode do milostného chrámu Maria-Celly, na to svetochýrne miesto pútnické, kam putovali naši nábožní predkovia: Ludvík Veľký, kráľ uhorský; knieža Esterházy, niekdajší palatín drahej vlasti našej uhorskej a preblahej pamiatky kardinál knieža-primas Scitovszky i milliony pospolitého ľudu nábožného.

Každý, kto sa chce súčasťiť na tejto jubilarnej púti, nech sa do 1. mája prihlási ku dôstojného pána dekana a farára v Ostraticiach alebo u Bartolomeja Omelku v Rybanoch, ktorý dotýčno púte všemožným vysvetlením každému ochotne poslúži.

Bartolomej Omelka, svetský vodca púte.

Ohlas.

Protokolárny výťah z výborového zasadnutia kresťansko-robotníckeho spolku baňsko-bystrického, dňa 14. apríla vydržiavaného,

Mikuláš Griger, riadny úd spolku, predkladá nasledujúci rezolučný návrh:

«Výbor vypovedá, že nad chovaním sa katolíckeho kňaza nehodným a počestné rúcho kňazské zneuctujúcim, aké pri poslednej volbe ablegátskej v Szakcsi prejavoval krajinský vyslanec *Julius Markos*, sa pohoršuje a výraz dáva úprimnej lútosti, že katolícki voličia peerskeho okresu volebného, takéhoto, neistým mravom naplneného človeka poctia svojou dôverou».

Výbor predložený návrh jednohlasne prijíma a vyslovuje, aby toto uzavretie katolíckym časopisom a bilagovanému Juliusovi Markos, ako kupcovi so zásadami v známosť uvedené bolo.

Výťah uverejňujúc:

Ján Bartoš, tajomník.

(Peč. spolku).

K našemu vyobrazeniu.

V Rusku zima dlhšie trvá ako u nás. Stáva sa preto, že tam ešte aj o tomto čase potoky ľadom sú pokryté. Obrázok náš predstavuje nám kybitku, koč, do ktorého zapriahnuté sú tri kone, ako to v Rusku vôbec býva. Pohonič veselo sebe hnal zamrznutým potokom, kým naraz praboril sa ľad pod jedným koňom. Pohonič zkočí z koča a drží pevne opraty, aby sa druhé dva kone nesplašili. Gazda stojí vedľa neho a škrabe sa v hlavu, bo to mnoho práce stojí, kým ponoreného koňa vyslobodia z ľadu. Hej pravda! všade dobre, lež doma najlepšie.

Spisy redakcii zaslané.

Slovenský a maďarský a maďarský a slovenský slovník, ktorý zostavil dr. Adolf Pechány, už vyšiel. Oba sväzky, ktoré už boly veľmi potrebné, vydalo knižkupectvo Vilhelma Lauffera (Bratia Révai, literárna účastinárska spoločnosť.) Cena je ľavná. Každý sväzok osobito broširovaný stojí 2 koruny 50 halierov, v plátne viazaný 3 koruny 20 halierov. Obidva sväzky spolu broširované 5 korún, v plátne viazané 6 korún. Objednávky nech sa zasielajú na adresu: Révai Testvérek. Irod. Intézet r. t., Budapest, Üllői-ut 18. sz.

Májový venec, čili nábožné rozjímanie ružencových tajomství, ktoré pre májovú pobožnosť ku cti Blahoslavenej Panny Marie uvil Fr. V. Sasinek, jubilarný kňaz biskupstva baňsko-bystrického. Vydal Fr. Richard Oswald, správca fary, censor diecesanský. V Ružomberku. — Tlačou knižtlačiarne Karola Salvu 1907. — Cena s poštou 1 kor.

Divadelná knižnica. Vydáva Slovenský Spevokol v Turč. Sv. Martine. Sväzok V. *Márnotratný syn.* Dráma v 5. dejstvách. Napísal Jozef Hollý. Druhé vydanie. Cena 80 halierov.

Naše Noviny. Krestansko-sociálny politický časopis. Vychádza každú druhú sobotu na šesť stranách. Zodpovedný redaktor Arnold Bobok. Vydavateľ Baňsko-Bystrický kresť. robotnícky spolok. Predplatná cena na celý rok 2 koruny 80 hal., na pol roka 2 kor. 40 hal., na štvrt roka 70 halierov. Jednotlivé číslo v mieste 8 hal. Na vidieku 10 hal. Predplatky zaslať treba na túto adresu: «Naše Noviny», Besztercebánya (Zólyomm.) Wesselényi-u.

Dennica. Ženský a rodinný list pre poučenie a zábavu. Redaktorka Terezia Vansová. Vychádza každý mesiac raz. Na rok predpláca sa 3 koruny. Do Nemecka 4 koruny. Do Ruska 2 ruble. Pre Ameriku 1 dollár. Pre ostatné cudzozemsko 5 korún. — Vydáva Fr. Votruba v Pešti (Budapest, VIII., Rákóczi-tér 3.), kam sa majú predplatky zasielať.

Obradoslovie (Liturgia) čili učenie o svätých obradoch Cirkve katolíckej pre katolícke dievky. Spísal Fr. Richard Oswald, kňaz arcibiskupstva oktrihoinského. So schválením najdôst. ordinariatu ostrihoinského. Treťou ilustrované vydanie. Nákladom Spolku sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave (Nagyszombat) 1906. Cena tvrdoviazaného výtisku 50 halierov.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok 4 koruny
na pol roka 2 koruny
na štvrt roka 1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Tých ctených predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám vyššie označené predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvania.

Odkazy redakcie.

P. A. D. Washington Pa. R. D. 1. Na rok 1906. dlžen ste 4 koruny predplatku. Žiadané čísla sa vám posielajú. Majte sa dobre!

P. J. B. Johnstown. Pa. Časopis máte predplatný do 1. októbra 1907. Požehnaj vás Boh!

Odberateľ Krestana. Essen-Ruhr. Dá sa tam príležitostne dačo kúpiť. Aj v terajšom čísle je taký ohlas. Musíte však byť obozretný, aby vás neopálili.

Mešťan z Trnavy. Páni brati Pecháček a Žajdlík budú zaiste povďační, keď im tie hostince tak pokrstíte, len nech sa potom v nich trúnok nekrstí.

P. Zvedavý. Nagyszombat. Zo vseliakých príčin

nemôžeme teraz vyhovieť vašej žiadosti. Povieme vám však čo je pravda. «Ferko Skyčák povedal na sneme, že len to je pravda, čo on vraví». Dobrú noc!

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 23. apríla.

Úradne značené priemerné ceny za 100 kilogramov.
Pšenica: tiská K 16·05—17·10, peštianska K 15·85—16·70, stolno-belehradská Kor. 15·60—16·65, hanátska K 15·70—16·45. — **Raž:** K 13·10—13·45. — **Jačmeň:** na krm K 13·35—14·00. — **Ovos:** prvotriedny 15·80—16·00, druhotriedny 15·50—15·75. — **Kukurica:** K 10·00—11·15. **Repica:** K ————. — **Proso:** K 10·00—10·50.

Múka:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	26·80	25·80	24·80	23·40	22·00	21·20	20·60
			č. 7	7½	8		
			K 18·80	16·80	12·80		

Drobné otruby: K 11·00, hrubé K 11·40.

Ďateľinové semä: lucerna (prima) K 96·00 do 128·00 za 120 kilogr.; ďateľina K ———.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 4·00—4·40, žlté K 4·60—5·00 za 100 kilov.

Strova: Veľká biela fazuľa (bôb) K 17·00—18·00, tarkavá K 17·00—19·00. — **Hrach** lúpaný: K 24·00 do 42·—. — **Šošovica**, veľká čistá: K 74·00—82·00. — **Koňopné semä:** K 25·75—27·00. — **Janové semä:** prima K ————. — **Rasca** (kmín): 85·00—87·—. — **Mak:** K 84·00—86·—. — **Ladník:** K ————. Všetko po 100 kilogr.

Koloniálny tovar: **Cukor** v klobúkoch K 75·00 do 75·50, kockový K 77·00—77·50, žltý K 75·00—75·50 za 100 kilogr.

Petrolej: Fiumánsky kríšťalový K 43·75, fiumánsky White-Star (***) K 40·75 za 100 kilogr.

Lekvár: srbský K 26·00—26·50, bosenský K 46·00 do 46·50 za 100 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K 28·25—29·25, srbské (100 kusové) K 28·50—29·50.

Sviňská masť: budapeštianska K 150·00—151·00.

Slanina: vidiecka K 000·00—000·00, mestská 4 kusová K 123·00—124·00 za 100 kilogr.

Špiritus: Rafinovaný odanený vo veľkom K 151·50 do 152·00. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 44·50—44·50.

Vajcia: prima uhorské K 66—68, podlejšie K 65 do 66 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Maslo: k čaju K 2·50—2·60, k vareniu K 1·70—1·90, syr 25—36 h., všetko v kilogramoch vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy k pečeniu K 1·50 do 1·60 za kilogram; kurence k smaženiu K 2·50—3·00, kurence k pečeniu K 3·50—3·80, sliepky na polievku K 3·80—4·50 za jeden pár.

LÁMKU, pakostnicu, reuma najbezpečnej lieči Ladový lieh. Jedna fľaška kor. 1.20. Szémann lekárnik, Hatvan.

Najmilostivejšia pani,

viete Vy, prečo pri nakúpení
pridavku zreteľne meno
»Kathreiner« máme spomnúť?

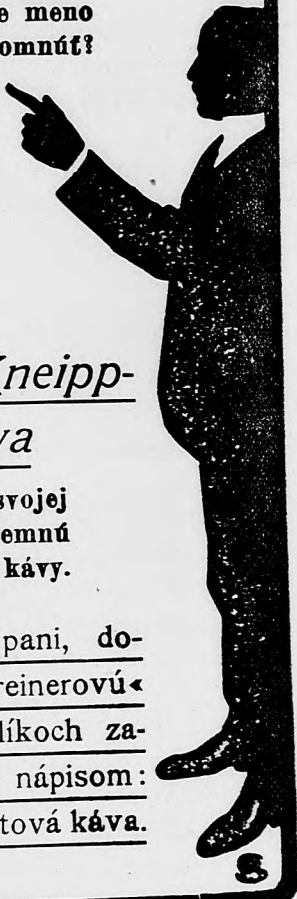
Lebo ináč sa ošialíme a
iný napodobňujúci balík
nám dajú, ktorá všetky
významnosti »Kathreiner-
ovej« ohlušuje!

Lebo len

**Kathreinerova Kneipp-
Malátová káva**

dodáva následkom svojej
zvláštnej výroby priemnú
vôňu a chuť bôbkovej kávy.

Dohliadajte, milostivá pani, do-
konále, aby ste »Kathreinerovú«
len v originálnych balíkoch za-
pakovanú dostala s nápisom:
Kathreiner Kneipp-Malátová káva.

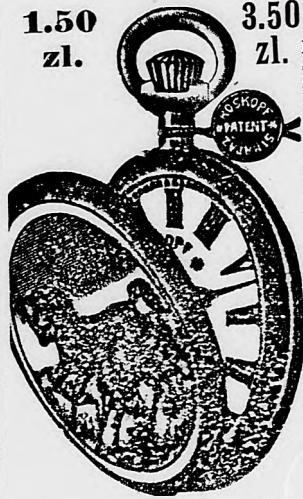

Nekupujte hodiny.

Kým nevedíte náš cenník. Do-
stanete za:

1.50
zl.

3.50
zl.

Nikkel Roskopf hodinky ... 1.50
Goldin Roskopf ... 2.—
Stieborné Roskopf hodinky 3.—
S dvojou pokryvkou ... 5.—
S 3. stiebornou pokryvkou ...
hodinky ... 5.—
Tenké ocelové hodinky ... 3.—
Americké zlatodubl. hodinky 5.50
Pôvodné Roskopf patent hod. 3.50
Pôvodné »Omega« ... 9.50
Stieborná panciel retiazka 1.—
14 karat. zlatá hodinky ... 8.50
14 karat. zlatá retiazka 10.—
14 karat. zlatý prstienok ... 2.—
Pendlové hodiny ... 2.80
So zvukom vážových zvonov 4.50
S muzikou ... 6.—
Kukučkové hodiny ... 2.50
Kuchyňské hodiny ... 1.20
Budič hodiny ... 1.20
Budič v noci so svetlom ... 1.50
S dvojím zvonom ... 1.75
Najnovšie budič hodiny so
zvukom vážové, ho zvoná
s býucim strojom. ... 2.50

Troch rokov záruka na písme
za veci nezodpovedné vrátia sa
peňaže. Rozposielanie s pošto-
vou dobierekou.

Mikša Böhnel
hodinár

Viedeň, IV., Margarethen-
strasse 27. (vlastný dom).
Treba pýtať s 2000 obrázkami
opatrený cenník franko a zdarma

OHLAS.

Do gazd. potravného spolku »Felső-Lehota«
(Arvamegye) hľadá sa odpredavač, ktorý v slo-
venskej reči je zbehlý, rozumie i po maďarsky a
zná čítať, písať a rátať.

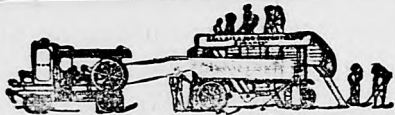
Ročity plat je 500 kor. ktorý sa každý piaty
rok o 100 kor. povýši kým sa mu celý plat d
1000 kor. nedoplní. Má z dvoch izieb z kuchyne
komory z mastale a z malej záhradky pozostávajúce
slobodné byvanie. Cauzia 1000 K, sa požaduje.
Hlásit sa možno buď osobne, buď písobue u pred-
sedu spolku Eugen A. Balgha dekana a farára v
Árva-Váralja. S koncom mesiaca júna zaujať sa
ma miesto.

!!! S 16 prvými vyznačeniami !!! Ludvik Kállai motor dielňa Budapest, VI., Gyár-u. 50.

Oporučá pri úplnej záruke
benzin-motore ku mlynom a iným priemyselným
podnikom, taktiež

elektrické benzinlokomobil stroje ku mlatbe
s dvojím vystrojením ku čisteniu.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!

!!! Jedina novota !!!

!! Najjednoduchší a najdokonalejší mlatebný stroj prítomnosti !!
Bez strojnika ľahko k vedeniu bár ktorým gazdom aj medzi
domami slamou krytými. Cieľom rozšírenia týchto najnovších
strojov vymieňajú sa staršie parostroje.

Osobitná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako:
parostroje, mlyny, rajtarc, stroje k mlateniu a ku siatin adt.
O nedostyžitelných zvláštnosti týchto strojov pogaáva
zpravy: P. baron Jozef Kemény, Maros-Németi (Sedmo-
kradsko), P. Tóth Péterbagi, Csantavér (Stol. Bács.)
Cenník na žiadosť zdarma a franko.

Lacné české perie.

5 kilo nové
tmavé driapané
12 kor.

Biele mäkké,
jak páper 18
kor. — 24 kor.

Biele ako snah
mäkké ak páper, driapané 30
kor. 36 kor. Rozposielanie s
dobierekou franco; zamenenie a
nazpät prijati je pod touti vynim-
kou dovolené jestli sa poštové
útraty vynahradia. — Benedikt
Sachsel, Lobes Nr. 135 (pošta
Pilsen Cechy.)

Na predaj

je majetok v obci Gáj okres
Pakrác v Slavonii. Patri k nemu
42 jochov, z č ho 8 jochov sú
pasienky, ostatné role. Na ma-
jetku stoja dva domy, maštal
pajta, 17 sian veľký hombar na
zbožie, chlievy pre ošipané, vo
dvore studňa. Dom sa nachodí
na najkrajšom mieste blízko
fary a školy. Predá sa so všet-
kým právom na pasienky a horu.
Cena 160 0 zl. Jozef Kiss. Gáj,
zelez. stan. Polyana o. p. Anto-
novac.

Oznamy prijíma administracia

„KREŠTAN“

Budapest, Szentkirályi-utca 28.

Dr. FLESCH-a lieh proti lámke

jedine istý liek proti reume, lámke, boleniu rúk, nôh
Učinkuje podivne chytro a istotne. K dostaniu: v

Dr. FLESCH-a lekárni ku KORUNE Győr (Ráb) Baross-u. 26.

1/2 decilitrová fľaška na próbu 2 kor.; proti zastaralej
nemoci veľká fľaška pre »rodinu« 5 kor. 3 malé, alebo
2 veľké fľašky pre »rodinu« posielajú sa franko.